

Handläggare
Johanna Berglund
Telefon: 08-50810258

Till
Norra innerstadens stadsdelsnämnd
2025-02-20

Remiss av Motion om införandet av anhörigluncher

Yttrande till kommunstyrelsen angående remiss KS
2024/1169

Förvaltningens förslag till beslut

Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Norra innerstadens stadsdelsnämnd har fått en motion om införandet av anhörigluncher på vård- och omsorgsboenden, KS 2024/1169, på remiss för yttrande till kommunstyrelsen. Motionären Nike Örbrink (KD) föreslår att Stockholms stad ska utreda möjligheten att införa anhörigluncher till självkostnadspris på stadens vård- och omsorgsboenden för att förebygga ofrivillig ensamhet och sänka trösklarna för anhörigbesök.

Förvaltningen anser att ofrivillig ensamhet bland äldre personer på vård- och omsorgsboende är en angelägen fråga, där staden behöver kunskap om de äldres och deras anhörigas perspektiv och behov i frågan för att åtgärderna ska bli träffsäkra. När det gäller det konkreta förslaget finns utmaningar i att servera och sälja anhörigluncher i de gemensamma utrymmena och de juridiska aspekterna behöver utredas av staden. Förvaltningen vill framhålla att det redan idag finns möjlighet att äta medhavd lunch tillsammans i den boendes lägenhet.

Bakgrund

Norra innerstadens stadsdelsnämnd har fått en remiss för yttrande till kommunstyrelsen senast den 25:e mars 2025. Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, äldrenämnden och Skärholmens stadsdelsnämnd.

Ärendet

Motionären Nike Örbrink (KD) föreslår att Stockholms stad ska utreda möjligheten att införa anhörigluncher till självkostnadspris

på stadens vård- och omsorgsboenden för att sänka trösklarna för anhörigbesök och minska ofrivillig ensamhet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kvalitetsavdelningen i samråd med äldreomsorgsavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen arbetar för att minska den ofrivilliga ensamheten bland äldre inom stadsdelsnämndens geografiska område. Att bryta ofrivillig ensamhet är ett fokusområde inom äldreomsorgens verksamheter och inom vård- och omsorgsboendena har aktivitetsuppdraget stärkts tillsammans med förvaltningens kultursekreterare.

Motionären föreslår att stadens vård- och omsorgsboenden ska erbjuda anhörigluncher till självkostnadspris för att minska ofrivillig ensamhet på vård- och omsorgsboenden. Det finns flera frågor att beakta i detta; möjligheten att träffas över en bit mat, platsen att ses på, själva försäljningen av lunchen, och slutligen hur de äldre och deras anhöriga ser på behov och lösningar för att minska ofrivillig ensamhet på vård- och omsorgsboenden i staden.

När det gäller att äta gemensam måltid med någon som bor på ett vård- och omsorgsboende så finns det idag inga hinder för personer vars anhörig eller vän bor på ett vård- och omsorgsboende att ta med sig mat och äta måltider tillsammans i den boendes egna lägenhet. Det finns dock begränsningar i att som anhörig äta lunch tillsammans med den äldre i den gemensamma matsalen. Det handlar om att det finns många äldre som bor på boendet som behöver mycket stöd och hjälp samt lugn och ro vid måltiden. Att som anhörig äta lunch med den äldre i annat gemensamt utrymme än matsalen kan vara en möjlighet beroende på vilka lokaler som finns på vård- och omsorgsboendet.

När det gäller själva maten har nämnden upphandlade avtal för måltidsleverans för vård- och omsorgsboenden som är kravställda utifrån de behov som de äldre som bor på ett vård- och omsorgsboende har. Volymer och kosttyper är också anpassade utifrån de äldre personer som bor på vård- och omsorgsboendet. Vård- och omsorgsboendet skickar beställning av luncher till leverantören 5-7 dagar i förväg beroende på avtal. Beställningen görs för ett exakt antal portioner, det beställs inga extra portioner. För att ordna med anhörigluncher behöver förvaltningen se över avtalen, och utreda hur beställning av dessa måltider, betalning och liknande ska hanteras.

Motionären föreslår att anhöriga ska erbjudas lunch till självkostnadspris. För vård- och omsorgsboenden i Norra innerstadens stadsdelsförvaltning finns det idag tre avtal för måltider upphandlade med två olika leverantörer och med olika priser. Förvaltningen anser att de juridiska frågorna kring eventuell försäljning av anhörigluncher behöver utredas av staden. Om staden beslutar att inför anhörigluncher bör det finnas en likställighet i staden och erbjudandet bör se likadant ut på samtliga vård- och omsorgsboenden som drivs i egen regi.

Motionären lyfter fram att anhörigluncher skulle kunna sänka trösklarna för anhörigbesök. Underförstått skulle detta bidra till att äldre personer som bor på vård- och omsorgsboenden skulle få fler besök. Det är angeläget att bryta ofrivillig ensamhet, för så väl boende på vård- och omsorgsboende som för deras äldre anhöriga, exempelvis en partner som nu bor själv i det ordinarie boendet. Flera vägar för detta är möjliga och förvaltningen anser att det är viktigt att fortsätta utforska vad som skulle minska den ofrivilliga ensamheten på vård- och omsorgsboenden. Utifrån förhållningssätten i stadens kvalitetsprogram ska staden utgå från användarnas, i detta fall de äldres och de anhörigas, perspektiv när verksamheten utvecklas. I en sådan process kan det visa sig att anhörigluncher är en idé som är viktig att prova men det kan också visa sig finnas fler eller andra lösningar för att minska ofrivillig ensamhet på vård- och omsorgsboenden som är värda att undersöka.

Förvaltningen anser att ofrivillig ensamhet bland äldre personer på vård- och omsorgsboende är en angelägen fråga, där staden behöver kunskap om de äldres och de anhörigas behov för att åtgärderna ska bli träffsäkra. Det finns utmaningar i att servera och sälja gemensamma måltider i de gemensamma utrymmena och förvaltningen vill framhålla att det redan idag finns möjlighet att äta medhavd lunch tillsammans i den boendes lägenhet.

Förvaltningen föreslår att Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Jesper Ackinger
Stadsdelsdirektör
Norra innerstadens
stadsdelsförvaltning

Maria Härenstam
Avdelningschef
Norra innerstadens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Motion om införandet av anhörigluncher, KS 2024/1169

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jesper Ackinger, Stadsdelsdirektör	2025-02-07
Maria Härenstam, Avdelningschef	2025-02-07